

Een nieuwe culturele elite voor een nieuwe liberale kunst in Nederland

Gideon Boie

BAVO

www.bavo.biz

10 september 2011

Context

- Liberalisering van de kunst
- Gebrek aan visie
 - Staatssecretaris: kruidenieren in de basisinfrastructuur
 - Raad voor Cultuur stervensbegeleiding
 - Protest: beschimpen van asociale beleid, persoonlijke aanval op de Staatssecretaris, ondergang van beschaving...
 - Kannibalisme tussen grote cultuurhuizen en jongens en meisjes van de hedendaagse kunst
 - Rituele consultatiesessies in Tweede Kamer

Context

- Foute, onliberale keuzes
 - Externaliseren van overheidskosten naar markt
 - Vernietigen cultureel ondernemers- en vestigingsklimaat
 - Schade toebrengen aan internationale concurrentiepositie
 - Desinvesteren in broedplaatsen en vangnetten
 - Terugwerpen hardwerkende producent op zelfredzaamheid
 - PPS zonder staatsgarantie en fiscale voordelen

Toekomst

- **Culturele basisinfrastructuur**
 - Netwerk van instituties, processen en activiteiten die de kunstketen op vlak van productie, verdeling en consumptie waarborgt
 - Snelwegen voor de kunst, verdelingscentra, handelsmissies en kennisuitwisseling, arbeidsmarkt en afzetmarkt, aanbestedingen, winstherverdeling, ...
- **Publieke verantwoordelijkheid**
 - Ontwerpen, uitbouwen, financieren en beheren van culturele basisinfrastructuur
 - Eventueel in PPS (Publiek-publiek, publiek-privaat,...)

Toekomst

- **Aangepaste culturele subjectiviteit**
 - Basisinfrastructuur vraagt kunstenaars die alle kansen grijpen die de samenleving biedt op vlak van middelen, mogelijkheden, vraagstellingen en inspiratie
 - Gedisciplineerd optreden van kunstenaars is niet resultaat van culturele basisinfrastructuur, maar prerequisite
- **Gedeelde verantwoordelijkheid**

Debat vandaag

- Nieuwe Culturele Elite
- Zelfreflectie over subjectiviteit van kunstenaar
- Fundamentele vragen
 - Wie zal deze elite bevolken?
 - Welke privileges genieten ze?
 - En, om wat te doen?

Privileges oude elite

- **Privaat smaakoordeel**
 - Kunstenaar is meester van kunstwerk
 - Elke interpretatie is individueel en relatief
 - Publieke appreciatie door o.a. naam
- **Sociaaleconomische uitzonderingspositie**
 - Recht op eeuwige en onvoorwaardelijke bijstand
 - Privatisering van de winst
 - Onrechtstreekse return op publieke investering
- **Disciplinaire autonomie**
 - Ontkoppeling artistieke arbeid met de context waarin het ingebed ligt
 - Open, onconventionele en belangeloze blik op de situatie
 - Eigen discours en geschiedenis

Privileges nieuwe elite

- **Privaat smaakoordeel**
 - Accent van productie naar receptie
 - Vervreemding van werk aan kunstenaar (naamloos en stijlloos)
 - Emancipatie van de toeschouwer
- **Sociaaleconomische uitzonderingspositie**
 - Accent van publieke ondersteuning naar publieke waardering
 - Vrije activiteit, betaling na succes (No cure, no pay)
 - Blijvend genotsrecht in de gemeenschappelijke rijkdom
- **Disciplinaire autonomie**
 - Accent van onafhankelijkheid naar spreekrecht
 - Vanuit een beperkt discours uitspraken die algemeen geldig zijn
 - Kennisvrijheid, creatievrijheid, interpretatievrijheid

Ter herinnering

- Elite claimt geen rechten, maar laat privileges gelden
 - Michel Foucault
- Elite krijgt geen privileges, maar verdient het
- Elite is verplicht zich te gedragen naar haar privileges